

☞ Suomen verbit (osa 2)

finiitti- ja infiniittimuodot

a?toro Juha Metsäkallas · publikigita 2018-11-21

☞☞ Verbien taivutus suomessa

Aikamuotojen ja modusten yhdistelmät muodostavat verbien *finiittimuotoja*, jotka yhdessä nominien eli substantiivien (nimisanojen), adjektiivien (laatusanojen), numeraalien (lukusanojen), pronomien (asemo-sanojen) ja/tai adverbien (seikkasanojen) kanssa muodostavat virkkeitä. Finiittimuodot taipuvat persoonissa (*minä luen, sinä luet...*).

Finiittimuotojen lisäksi on olemassa *infiniitti-* eli *nominaalimuotoja*, jolloin verbejä käytetään ikään kuin ne olisivat nomineja. Infiniittimuodot taipuvat sijamuodoissa (vrt. substantiivin *talo* taivutus: *talo, talon, taloa, talona...*).

☞☞ Finiittimuodot

Verbimuodoista tutuimmat ovat juuri finiittimuodot, jotka voidaan sijoittaa jokaisen koululaisen näkemään taulukkoon. Esim. verbistä *lukea* aktiivin yksikön toisen persoonan myöntömuodot ovat:

	indikatiivi	imperatiivi	konditionaali	potentiaali
preesens	luet	lue	lukisit	lukenet
imperfekti	luit			
perfekti	olet lukenut ole lukenut olisit lukenut lienet lukenut			
pluskvamperfekti	olit lukenut			

Lasketaanpa. Tuossa on kymmenen muotoa. Aktiivissa on seitsemän persoonaa, kun teitittelymuoto lasketaan mukaan. Passiivissa on yksi muoto. Lisäksi täytyy muistaa, että suomessa kieltosana on verbi, joka muodostaa oman liittomuotonsa: *en lue, et lue...* Aktiivin seitsemän persoonaa kertaa kymmenen tekee seitsemänkymmentä, mutta teitittelymuoto eroaa monikon toisesta persoonasta ainoastaan perfektissä ja pluskvamperfektissä, joten vähennä viisi. Ollaan kuudessakymmenessä viidessä. Kerro kahdella kielto-verbin takia, päästää sataankolmeenkymmeneen. Passiivista yhdet kymmenet myöntömuodosta ja toinen mokoma kieltomuodosta eli kaksikymmentä. Satakolmekymmentä ynnä kaksikymmentä tekee, että kullekin verbille on olemassa 150 finiittistä taivutusmuotoa, jos kohta puolet on olla-verbistä ja NUT-partisiipista muodostettuja liittomuotoja.

☞☞ Infiniittimuodot

Infiniitti- eli nominaalimuotoja käytetään niin kuin ne olisivat nomineja ts. täydellisessä virkkeessä ei voi olla pelkkää infiniittimuodossa olevaa verbiä. *Virttä laulaessani* ei ole täydellinen virke. Suomessa on kahdenlaisia infiniittimuotoja: infinitiivejä ja partisiippeja.

∞∞ Infinitiivit

Suomessa verbeillä on peräti viisi infinitiivimuotoa, jotka ovat substantiivisia, toisin sanoen verbiä käytetään aivan kuin se olisi substantiivi. Infinitiivit taipuvat vaillinaisesti eli niillä on olemassa sekä aktiivettä passiivimuotoja, mutta usein vain joissakin sijamuodoissa.

- A-infinitiivi (vanha nimitys I infinitiivi)
 - aktiivissa kaksi sijamuotoa
 - *laulaa* (latiivi)
 - *laulaakseni, laulaaksesi...* (translatiivi)
 - ei passiivia
- E-infinitiivi (II infinitiivi)
 - aktiivissa kolme sijamuotoa, joista yksi käytännössä kadonnut
 - *laulaessani, laulaessasi...* (inessiivi)
 - *laulaen* (instruktiivi)
 - passiivi
 - *laulettaessa*
- MA-infinitiivi (III infinitiivi)
 - aktiivissa kaikki sijamuodot
 - esim. *laulamassa, laulamasta, laulamaan...*
 - passiivi
 - *laulettaman*
- MINEN-infinitiivi (IV infinitiivi)
 - aktiivissa kaikki sijamuodot
 - esim. genetiivi: *laulamiseni, laulamisesi...*
 - ei passiivia
- MAINEN-infinitiivi (V infinitiivi)
 - aktiivissa yksi sijamuoto
 - *laulamaisillani, laulamaisillasi...* (adessiivi)
 - ei passiivia

∞∞ Partisiipit

Suomessa verbeillä on kuusi partisiippimuotoa: kolme aktiivissa, kaksi passiivissa ja lisäksi kieltomuoto. Partisiipit ovat adjektiivisia, toisin sanoen verbiä käytetään aivan kuin se olisi adjektiivi. Partisiipit taipuvat kaikissa sijamuodoissa.

- aktiivin VA-partisiippi (vanha nimitys I partisiippi)
 - *laulava/laulavat* (nominatiivi)
 - *laulavan/laulavien, laulavain* (genetiivi)
 - ...
- NUT-partisiippi (II partisiippi)
 - *laulanut/laulaneet* (nominatiivi)
 - *laulaneen/laulaneiden, laulaneitten* (genetiivi)
 - ...
- MA-partisiippi (III partisiippi)
 - *laulama/laulamat* (nominatiivi)
 - *laulaman/laulamien, laulamain* (genetiivi)
 - ...

- passiivin VA-partisiippi (IV partisiippi)
 - *laulettava/laulettavat* (nominatiivi)
 - *laulaettavan/laulettavien, laulettavain* (genetiivi)
 - ...
- TU-partisiippi (V partisiippi)
 - *laulettu/lauletut* (nominatiivi)
 - *lauletun/laulettujen* (genetiivi)
 - ...
- kieltopartisiippi (VI partisiippi)
 - *laulamaton/laulamattomat* (nominatiivi)
 - *laulamattoman/laulamattomien, laulattomain* (genetiivi)
 - ...

« osa 1 osa 3 »

La origina artikolo estas publikigita 2018-11-21 en la retejo *Finna bablejo* kun rubriko "Suomen verbit (osa 2)". Ĝi tiu PDF-versio estas aĵtomate kreita 2022-03-07. Vidu ankaŭ la aliajn aĵojn de tipo artikoloj, finnalingvaj.